

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Termin hvori undervisningen afsluttes: sommer 2026
Institution	Herning HF og VUC
Uddannelse	Hf-enkeltfag
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Tomas Billeskov Jansen
Hold	25daA01

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Introforløb om analyse og fortolkning af skønlitteratur. Tema: Syndefaldet
Titel 2	Dokumentar
Titel 3	Selvfremsstilling på sociale medier
Titel 4	Folkeviser, oplysningstiden og romantikken
Titel 5	Nyheder
Titel 6	Argumentation
Titel 7	Dansk litteraturhistorie 1960-2022, de seneste 5 års litteratur
Titel 8	Kortfilm
Titel 9	Det moderne gennembrud
Titel 10	Ekspressionisme
Titel 11	Billedsprog og lyrik, herunder norsk og svensk
Titel 12	
Titel 13	
Titel 14	
Titel 15	

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 1	Introforløb om analyse og fortolkning i skønlitteratur. Tema: Syndefaldet
Indhold	<p>Gennemgang af læreplanen i Dansk A – toårigt hf, august 2017</p> <p>Øvelse i at skrive en anmeldelse</p> <p>”Perspektiver i dansk”(2018) af Mads Rangvid og Mimi Sørensen side 17-20, 30-31, 62-76, 78-83</p> <p>”Adam og Evas dagbog”(1931)(uddrag) af Mark Twain(verdenslitteratur i oversættelse)</p> <p>”Evas dagbog”(1905)(uddrag) af Mark Twain(verdenslitteratur i oversættelse)</p> <p>”Drivhuset”(1965) af Anders Bodelsen</p> <p>Folkevisen ”Lindormen”</p> <p>”Litteraturens veje”(1996) af Johannes Fibiger og Gerd Lütken side 38-44</p> <p>”Dette burde skrives i nutid”(2011)(uddrag) af Helle Helle</p> <p>”Gennem Rosenborg Have”(1899)(kanon) af Herman Bang</p> <p>”BEGYNDELSE”(2010) fra ”Rosetree, rosetree” af Henning Mortensen</p> <p>”Hjem” fra ”Poesi og andre former for trods”(2015) af Adda Djørup</p> <p>”Syndefaldet” fra ”Første Mosebog”, 3. kapitel fra ”Biblen”</p> <p>Vejledning i at skrive stil, dvs. den analyserende og den debatterende artikel: Dansk stil om AI og den demokratiske debat(forløb med særligt fokus på skriftlighed)</p> <p>”Politikeres brug af deepfakes undergraver vores demokrati”, 9. maj 2024, Christiane Vejlø, Altinget.dk(forløb med særligt fokus på skriftlighed)</p> <p>”Jeg er ikke bange for satiren fra kunstig intelligens. Det burde Mette Frederiksen heller ikke være”, 15. maj 2024, Morten Messerschmidt, Altinget.dk</p> <p>”Lønningsdag”(1900)(kanon) af Martin Andersen Nexø(et forløb med særligt fokus på skriftlighed)</p> <p>”Springer” fra ”Midlertidig opvarmning”(2020) af Sissel Bergfjord</p> <p>”Duften af safran” fra ”Mindre end en kilometer væk”(2019) af Sarah Engell</p> <p>”Grisen”(2008) af Dorte Warnø Høgh</p> <p>”En Historie fra Skumringen”(1879/1880)(kanon) fra ”Ude og hjemme” af Herman Bang(et forløb med særligt fokus på skriftlighed)</p> <p>Vejledning i at skrive en anmeldelse</p> <p>”Hvis der skulle komme et menneske forbi”(2017)(værk) af Thomas Korsgaard</p> <p>Øvelser i grammatik</p> <p>”Paa Memphis Station”(1904)(kanon) af Johannes V. Jensen</p> <p>”Øgendahl og de store forfattere, Sæson 1 – Johannes V. Jensen (4)”, DR1, 30. maj 2018, Thomas Ais Christensen og Mick Øgendahl</p> <p>”Balladen om mit liv”(1915)(kanon) af Karen Blixen</p> <p>”Øgendahl og de store forfattere. Sæson 1. Karen Blixen (6)”, DR1, 13. juni 2018, Thomas Ais Christensen og Mick Øgendahl</p> <p>”Agerhønen”(1947) fra ”Agerhønen” af Martin A. Hansen</p> <p>Vejledning i læse- og notatteknik</p> <p>Pentagrammet, eget materiale</p> <p>Pentagrammet fra ”Analyse af kultur og sprog. S01 på HHX”, Kasper Asklund og</p>

	Barbara Kjær-Hansen, 2015, Systime Dansk A stil – FAQ i dansk
Omfang	32 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	<p>Kernebegreber: fortolkningshypotese, analyse, fortolkning, motiv, tema, fortæller, synsvinkel, personkarakteristik, miljø, intertekstualitet, syndefaldet, forfatter, jegfortæller, tredjepersonfortæller, upålidelig fortæller, ydre synsvinkel, indre synsvinkel, personbunden synsvinkel, medsyn, bagudsyn, det fortalte jeg, det fortællende jeg, alvidende synsvinkel, ydre personkarakteristik, indre personkarakteristik, flade personer, runde personer, fysisk miljø, socialt miljø, novelle: uhørt begivenhed, startsituation, vendepunkt, afsluttende situation; perspektivering: motivet, genren, den historiske tid eller den litterære periode, ideologi eller menneskesyn, andre værker med lignende delelementer; Ciceros pentagram: afsender, modtager, emne, omstændigheder, sprog; indirekte objekt, direkte objekt, paratakse, hypotakse, sætning, helsætning, ledsætning, ikke-prøven, kommatering, semantisk skema, målgruppe; samtaleanalyse: kommunikationssituationen: emnet/meddelelsen, kontekst, relationen/forholdet, symmetriske roller, komplementære roller, symmetriske og asymmetriske styrkeforhold, mediet; turtagning, gambitter: åbning af samtalen, lukning af samtalen, overtalelse af taletur, aflevering af taletur, fastholdelse af taletur, emneskift, feedback; god dialogskik, samarbejdsprincippet: sandhedsmaksimen, kvantitetsmaksimen, relevansmaksimen, klarhedsmaksimen; det underforståede, høflighedsmaksimen: vær hensynsfuld, vær gavmild, vær positiv, vær beskeden, vær enig; transaktionsanalyse: forældrejeg, barnejeg, voksenjeg, simple transaktioner, komplementære transaktioner, krydsede transaktioner, skjulte transaktioner</p> <p>Mål: At eleven lærer at udtrykke sig præcist, nuanceret og formidlingsbevidst mundtligt, skriftligt såvel som multimodalt At eleven lærer centrale skriftlige fremstillingsformer (herunder redegøre, diskutere, analysere, fortolke og vurdere) med formidlingsbevidsthed At eleven lærer at analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster At eleven lærer at demonstrere viden om fagets identitet og metoder Demonstrere viden om fagets identitet og metoder Beherske skriftsprogets normer for korrekthed og anvende grammatiske grundbegreber</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning og gruppearbejde Øvelse i at holde et mundtligt oplæg for klassen CL Skriftligt arbejde med at skrive en stil Øvelse i forskellige strategier til at analysere tekster

[Retur til forside](#)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 2	Dokumentar
Indhold	”DOX-forløb i medier”(2016), Granild & Wolfhagen, side 14-26 ”Krydsfelt – grundbog i dansk”(2010) af Berit Riis Langdahl, Pia Quist og Mimi

	<p>Olsen side 298-301</p> <p>”Den iscenesatte virkelighed”(2009) af Gitte Horsbøl og Jette Meldgaard Harbøe side 8-26, 59-61, 64-66, 68-71, 126-127, 154-157, 161-174</p> <p>”Håndbog til dansk – litteratur, sprog, medier”, 2015, Daneklærerforeningens Forlag / Systime A/S, kapitlet om medier, herunder reklamer, Ole Schultz Larsen</p> <p>”Dansk i tiden. Grundbog”(2020), kapitlet om remediering og multimodale tekster, Mimi Olsen, Jan Aasbjerg Petersen og Cecilie Ruby Tolstrup, Systime)</p> <p>”Prostitutionens bagmænd”(værk), DR1, 19. maj 2008, af Christian Andersen</p> <p>”Testamentet”(2011) af Christian Sønderby Jepsen</p> <p>”Hestepigen fra helvede”, afsnit 1, ”Giv lyd, Frank”, 29. august 2025, uddrag, BBC Studios Nordix for HBO Max, Christina Ehrenskjöld og Camilla Marie Nielsen</p> <p>”Armadillo”, 27. maj 2010, Janus Metz Pedersen</p> <p>”Fogh bag facaden”, 2003, Christoffer Guldbrandsen</p> <p>”Herstedvester”, Indefra, Sæson 1, afsnit 6, 29. maj 2013, Anders Agger</p> <p>”Den hemmelige krig”, 2006, Christoffer Guldbrandsen</p> <p>”Greta”, 16. oktober 2020, Nathan Grossman</p> <p>”Olegs krig – en barndom i krigens skygge”, 19. november 2017, Monica Hellström</p> <p>”Bowling for Columbine”, 21. november 2002, Michael Moore</p> <p>”Skjold & Isabel”, 17. marts 2018, Emil Næsby Hansen</p> <p>”Beton”(2011)(værk) af Jakob Mathiassen(professionsrettet tilgang)</p> <p>”Ich will” fra ”Mutter” af Rammstein, 10. september 2001</p>
Omfang	36 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	<p>Kernebegreber: dokumentar, genre, autenticitetsmarkør, stillbillede, nightvision, voice over, tekstskilte, grafik, arkivmateriale, interview, kilder, videodagbogsoptagelser, sløring af billeder, forvrængning af lyd, skjult kamera, håndholdt kamera, point of view, kameraføring, håndholdt kamera, on location-optagelser, dækbillede, dårlig belysning, brud på den fjerde væg, rekonstruktioner, mockumentary, found footage, etik og manipulation i dokumentar, tildækning, beskæring, vinkling, fjernelse eller bortcensurering af ting for at skjule sandheden, montage af optagelser fra forskellige begivenheder (uden at markere), tilsætning af opmærksomhedsafledende optagelser, arrangerede og fejlidentificerede optagelser, den sociologiske dokumentar, institutionsdokumentar, sagsorienterede dokumentar, portrætdokumentar, berettermodellen, autoritativ fortælleform, observerende fortælleform, interaktiv fortælleform, poetisk fortælleform, bølgemodellen, fakta: bundet af virkeligheden, sande historier, objektiv, information; fiktion: frit forhold til virkeligheden, opdigtede historier, subjektiv, underholdning, identifikation, tilbageholdelse af viden; metafor, metonym, split screen, form/komposition/forløbsstruktur, indhold/handling, billedudsnit: supertotal, total, halvttotal, halv nær, nær, ultranær; perspektiv: normalperspektiv, fugleperspektiv, frøperspektiv; kamerabevægelser om egen akse: panorering, tilt; egentlig bevægelse af kameraet: travelling, kran, steady-cam, håndholdt kamera; lys: high-key belysning og low-key belysning; lyd: asynkron lyd og synkron lyd; klipning: kontinuitetsklipning, montageklipning, parallelklipning, dækbilleder, suspense, surprise</p> <p>Mål:</p>

	<p>At eleven får et indgående kendskab til forskellige begreber med hensyn til dokumentar og medieanalyse</p> <p>At eleven kan foretage en kvalificeret mediefaglig analyse</p> <p>Undersøge virkelighedsnære problemstillinger og udvikle og vurdere løsninger, hvor fagets viden og metoder anvendes</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning</p> <p>Gruppearbejde</p> <p>CL</p> <p>Oplæg</p> <p>Summegrupper</p>

[Retur til forside](#)

Titel 3	Selvfremsstilling på sociale medier
Indhold	<p>”Perspektiver i dansk”(2018) af Mads Rangvid og Mimi Sørensen side 86-89, 94-95, 98-103</p> <p>”Min ærlighed”(2016) af Fie Laursen på YouTube</p> <p>”Jeg har en samtale”(2014) fra ”7/11” af Casper Eric</p> <p>”Svovl”(2016)(uddrag) af Kasper Bjerre</p> <p>-”Uploaded”(2017), kampagnofilm af Medierådet for Børn og Unge</p> <p>”Skam dig, Emma”, 2015, Line Hoeck</p> <p>Vejledning i aktantmodellen</p>
Omfang	16 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	<p>Kernebegreber: aktantmodellen: subjekt, objekt, hjælper, modstander, giver, modtager; frontstage, backstage, middle region, face, facetrussel, facework, sproghandlinger: samtalestrukturerende, informerende, følelses- og holdningsmæssige, handlingsregulerende; undertekst, personlig branding, identitet på de sociale medier, identitet i den virkelige verden, identitet i praksis, identitet over tid, optone, nedtone, kontekst, den etiske fordring, nettets anonymitet, emojis, direkte og indirekte sproghandlinger, neografi-nyskrift, ny tegnsætning, syntaktiske tegn, kommunikative eller pragmatiske tegn, skilletegn, meningstegn, pragmatisk funktion</p> <p>Mål:</p> <p>At eleven får sproglig bevidsthed</p> <p>At eleven kan skelne mellem forskellige former for virkemidler i sociale medier</p> <p>At eleven opøver evne til at analysere tekster, der omhandler sociale medier</p> <p>Udtrykke sig præcist, nuanceret og formidlingsbevidst mundtligt, skriftligt såvel som multimodalt</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Elevoplæg</p> <p>CL</p> <p>Klasseundervisning</p> <p>Gruppeoplæg</p> <p>Summegrupper</p>

[Retur til forside](#)

Titel 4	Folkeviser, oplysningstiden og romantikken
----------------	--

Indhold	<p>”Folkeviser”(1996) i ”Litteraturens veje” af Johannes Fibiger og Gerd Lütken side 38-44</p> <p>Ebbe Skammelsen</p> <p>”Oplysningstiden (1720-1800)”, Ludvig Holberg, Berit Riis Langdahl i ”Litteraturportalen”, Systime, 2023</p> <p>”Erasmus Montanus”(1723, uddrag), Anden akt, scene 2, Ludvig Holberg</p> <p>”Litteraturhistorien – på langs og på tværs”(2012) af Barbara Kjær-Hansen, Peter Kennebo og Tinne Serup Bertelsen, hele kapitel 5 om romantikken fra 1800-1870</p> <p>”Litteraturhistorien – på langs og på tværs”(2021) af Barbara Kjær-Hansen og Tinne Serup Bertelsen, online-version, Systime, om N.F.S. Grundtvig</p> <p>”Indvielsen”(1804) fra ”Digte” af Adolph Wilhelm Schack von Staffeldt</p> <p>”Der er et yndigt land”(1819)(kanon) af Adam Oehlenschläger</p> <p>”Klokken”(1850)(kanon) af H.C. Andersen</p> <p>”Skyggen”(1847)(kanon) af H.C. Andersen</p> <p>”Langt højere bjerge” eller ”Danmarks trøst”(1820) af N.F.S. Grundtvig</p> <p>”Litteraturhistorien – på langs og på tværs”(2021), online-version, Barbara Kjær-Hansen og Tinne Serup Bertelsen om N.F.S. Grundtvig</p> <p>”Sildig opvågningen”(1828)(værk) af Steen Steensen Blicher</p> <p>”Nordexpeditionen”(1838) af Emil Aarestrup</p>
Omfang	28 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	<p>Kernebegreber: romantik, idealisme, følelser, kærligheden, fantasi, længsel, intuition, musik, kunst, censur, Danmark taber Englandskrigene(1801-1814), går statsbankerot(1813), mister Norge(1814), ideernes verden, fænomenernes verden, krop, sjæl, dualisme, monisme, besjæling, universalromantik, nyplatonisme, panteisme, nordisk mytologi, nationalromantik, nationalsang, folkeeventyr, dannelsesstanken, dannelsesroman, hjemme-ude-hjem, biedermeier, poetisk realisme, romantisme, det interessante, dobbeltgængermotivet, eksistentialisme: spidsborgeren, æstetiker, etikeren, det religiøse menneske, skrivestil, sprog, fortæller, fortællerkommentar, anafor, strofe, vers, verslinje, linje, patos, lejlighedssang, underdrivelse, gendrivelse, kontrast, enderim, indrim, parrim, krydsrim eller fletrim, klamrerim, omsluttende rim eller kiastisk rim, oplyst enevælde, fornuft, Immanuel Kant, lys, rationalisme, frihed, moral, kristendom, deisme, Bibelen, klassicisme, antikken, græsk og romersk oldtid, klarhed, rokoko, pietisme, tidens, stedet og handlingens enhed, eksposition, knude, krise, vending, løsning, karakterkomedie, parodi, satire</p> <p>Mål:</p> <p>At eleven får kendskab til de vigtigste begreber indenfor folkeviser, oplysningstiden og romantikken</p> <p>At eleven kan analysere klassiske tekster fra oplysningstiden og romantikken</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Summegrupper</p> <p>CL</p> <p>Klasseundervisning</p> <p>Gruppearbejde</p>

[Retur til forside](#)

Titel 5	Nyheder
Indhold	<p>”Håndbog til dansk – litteratur, sprog, medier”, ”5.1. Avisjournalistik”, Ole Schultz Larsen, 2015, Dansk lærerforeningens Forlag/Systime</p> <p>Korte oplysninger om Berlingske Tidende, B.T., Ekstra Bladet, Politiken, Jyllands-Posten, Weekendavisen, Information, Kristeligt Dagblad og Dagbladet Børsen fra wikipedia, lex.dk, Berlingske.dk, Kristeligt Dagblad.dk i forhold til indhold og politiske holdninger</p> <p>”Det er ikke entydigt skønt at være mand”, Jyllands-Posten, 19. november 2025, Bo Heimann</p> <p>”Analyse: Konservative fik 34% i Marstal og bare 7% i Ærøskøbing – derfor gik det galt”, Ærø Dagblad, 19. november 2025</p> <p>”Presseløgen: Brug af ulovligt tilvejebragte optagelser ok?”, episode 48, 30. november 2025, TV2</p> <p>”Igennem 19 timer blev kvinde slået og kronraget: Nu fortæller hun sin historie”, dr.dk, 8. december 2025, Caroline Clante og Louise Dalsgaard</p> <p>”Over 10.000 frygtedes dræbt efter terrorangreb i USA”, Ritzau, 12. september 2001</p> <p>”Og hele månen blev som blod...”, Berlingske Tidende, Poul Høi, 12. september 2001</p> <p>”Angreb på friheden”, Jyllands-Posten, 12. september 2001</p> <p>”Reportage fra Kherson: ”Vi har hverken gas eller vand, men det er vores hjem””, 16. november 2022, Morgane Bona, Libération, oversat af Niels Ivar Larsen, Information</p>
Omfang	22 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	<p>Kernebegreber: nyhedsdækning, nyhedskredsløb, kommerciel interesse, public service-forpligtelsen, nyhedstrekant, rubrik, underrubrik, mellemrubrik, brødtekst, faktaboks, billede, oplæg, speak, interview med kilder, grafik, nyhedskriterier: aktualitet, væsentlighed, identifikation, sensation, konflikt; informerende tekster: nyhed, baggrundsartikel, reportage, portræt, fortællende journalistik, erfaringskilder, partskilder, ekspertkilder, opinionstekster: kommentar/analyse, leder, anmeldelse, læserbrev, kommentarspor, debatindlæg, kronik, opinionskredsløb, gatekeeping, gatwatching, borgerlig offentlighed: særinteresser, mediemonopoler, kommercielle hensyn, kommunikativt kaos, følelser og vrøvl, demokratisering af debatten, magthavere bringes tættere på folket, mangfoldighed, vinkling, fake news</p> <p>Mål:</p> <p>At eleven kan foretage en analyse af nyheder</p> <p>At eleven får kendskaber til forskellige centrale begreber omkring nyheder</p> <p>At eleven kan udtrykke ovennævnte kendskaber skriftligt såvel som mundtligt</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Summegrupper</p> <p>Klasseundervisning</p> <p>CL</p> <p>Gruppearbejde</p>

[Retur til forside](#)

Titel 6	Argumentation
Indhold	<p>”Praktisk argumentation”(1987)(uddrag), Charlotte Jørgensen & Merete Onsberg</p> <p>”Perspektiver i dansk”(2018) af Mads Rangvid og Mimi Sørensen side 115-119, 121-124, 145-155, 157-161</p> <p>Generel indføring i dansk grammatik(eget materiale)</p> <p>Professionsspecifikke tekster i form af tekst og billedmateriale på en uddannelsesinstitutions hjemmeside(eget materiale)</p> <p>”Tekstanalyse i dansk”, kapitlet om semantiske skemaer, Cathrine Rygaard Rasch og Carina Dreier-Hansen, Systime, 2024)</p> <p>”Killinger” i ”Jubilæum”(2016), Lotte Kirkeby Hansen, Rosinante</p> <p>”Metal” i ”Smagen af stål”(2014), Pia Tafdrup, Gyldendal</p> <p>”Generation Håbløs”(2019)(uddrag), Sofie Diemer, Koppelwrite</p> <p>”Fjern ukrudt”, Berlingske Tidende, 1980’erne</p> <p>Øvelse lavet af Stephen Toulmin om svenske katolikker</p> <p>”Jeg synes (ikke) godt om Facebook” af Søren Boy Skjold, 15. januar 2013</p> <p>”København må ikke blive en velhaverghetto”, 27. oktober 2005, Ritt Bjerregaard, Information</p> <p>”Tale ved SID´s kongres”, 13. september 2001, af Poul Nyrup Rasmussen</p> <p>”Tale ved klimamarchen 2019”, den 25. maj 2019, af Greta Thunberg, https://dansketaaler.dk/tale/greta-thunbergs-tale-ved-klimamarchen-2019-oversaettelse/</p> <p>”Leonardo DiCaprios tale i FN”, den 23. september 2014</p>
Omfang	24 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	<p>Kernebegreber: pointe, begrundelse, grundantagelse, postulat, appelformer: patos, etos, logs; argumentationsgreb: ekspertargument, rygdækning, autoritetsargument, erfaringsargument, eksempler, gendrivelse, generalisering, ordvalgsargument, naturlighedsargument, glidebaneargument, skræmmeargument, ad hominem-argument, stråmandsargument, hæderlighed, vægt</p> <p>Mål:</p> <p>At eleven får et indgående kendskab til argumentationsanalyse</p> <p>Demonstrere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund</p> <p>Anvende centrale mundtlige fremstillingsformer (herunder holde oplæg og argumentere for et synspunkt) med formidlingsbevidsthed</p> <p>Analysere og vurdere tekster kommunikative betydning</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Selvstændigt arbejde</p> <p>CL</p> <p>Gruppearbejde</p> <p>Klasseundervisning</p>

[Retur til forside](#)

Titel 7	Dansk litteraturhistorie 1960-2022, de seneste fem års litteratur
Indhold	<p>1960-1980</p> <p>”Litteraturhistorien – på langs og på tværs”(2014) af Barbara Kjær-Hansen og Tinne Serup Bertelsen, Systime, side 164-169</p> <p>”Brug litteraturhistorien”(2014) af Mimi Sørensen og Mads Rangvid, Dansk lærerforeningens Forlag og Systime, side 180-192</p> <p>”Litteraturens veje”(2012) af Johannes Fibiger og Gerd Lütken, Systime, side 379</p> <p>”Patienten”(1962)(kanon) fra ”Eftersøgningen og andre noveller” af Peter Seeberg</p> <p>”Det er blevet os pålagt” fra ”Konfrontation”(1963) af Klaus Rifbjerg(kanon)</p> <p>”Signalet” fra ”Drivhuset”(1965) af Anders Bodelsen</p> <p>”Tryghedsnarkomaner”(1977)(værk) af Vita Andersen</p> <p>”Iagttagelser” fra ”Hold kæft og vær smuk”(1978) af Vita Andersen</p> <p>”Dansk kultur i 100 år (5) – Digtere, divaer & dogmebrødre – 1960-1970”, 5. april 2020, Liv Thomsen</p> <p>”Dansk kultur i 100 år (6) – Digtere, divaer & dogmebrødre – 1970-1980”, 12. april 2020, Liv Thomsen</p> <p>”Dansk kultur i 100 år (7) – Digtere, divaer & dogmebrødre – 1980-1990”, 19. april 2022, Liv Thomsen</p> <p>1980-1990</p> <p>”Storbymodernisme og postmodernisme – 1980-1990” i ”Litteraturhistorien på langs og på tværs”(2012), Systime, p177, Barbara Kjær-Hansen, Peter Kennebo og Tinne Serup Bertelsen</p> <p>”NAT I ELECTRI-CITY 1979” af Michael Strunge i ”Skrigerne!”(1980)</p> <p>”Bazar”, 3. april 1984, DR, Michael Strunge, Pia Tafdrup, Poul Borum, Lola Baidel, Kristen Bjørnkjær</p> <p>1990-2000</p> <p>”Minimalistisk realisme i litteraturen”, DRKultur, 27. april 2011</p> <p>”Minimalisme Gyldendal – Den Store Danske” af Anne Kjær og Klaus Rothstein fra denstoredanske.dk/Dansk_litteraturs_historie/Dansk_litteraturs_historie_5/Korte_former</p> <p>”Minimalisme – Wikipedia, den frie encyklopædi” fra da.wikipedia.org/wiki/Minimalisme</p> <p>”Minimalisme – i 1990’erne” i ”Perioder forfatterweb” fra forfatterweb.dk/oversigt/perioder</p> <p>”Minimalisme” i ”danskf-minimalisme” fra danskf.wikispaces.com/minimalisme</p> <p>”Minimalisme – Helle Helle” i ”Helle Helle forfatterweb” fra forfatterweb.dk/oversigt/zhelle00(uddrag)</p> <p>”Film”, ”En stol for lidt” og ”Rester” fra ”Rester”(1996) af Helle Helle</p> <p>”Radiator”(1996)(værk) af Jan Sonnergaard</p> <p>2000-2022</p> <p>”Litteraturhistorien – på langs og på tværs”(2014), Systime, af Barbara Kjær-Hansen og Tinne Serup Bertelsen om dansk litteratur fra 2000-2022</p> <p>”Kalak”(2007)(uddrag) af Kim Leine</p> <p>”Giftige blomster og bær”(2009) fra ”Jeg ved ikke om den slags tanker er normale. Skils-</p>

	<p>missedigte” af Lone Hørslev, Forlaget Hjørring ”Hvis der skulle komme et menneske forbi”, 2017, Thomas Korsgaard ”Korrekthedsbiblen”(2019)(uddrag) af Christina Hagen</p> <p>2022-2026 ”De seneste fem års litteratur – Glenn Bech” i ”Litteraturportalen”, Systime, 2023 ”Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet”(2022)(uddrag), Glenn Bech</p>
<p>Omfang</p>	<p>36 lektioner a 45 minutter</p>
<p>Særlige fokuspunkter</p>	<p>Kernebegreber:</p> <p>1960-1980: 1960´ernes velstand, urbanisering, konfrontationsmodernisme, nyrealisme, fremmedgørelse, The Summer of Love, ungdomsoprøret, politisk realisme, bekendelseslitteratur, knækprosa</p> <p>1990-2000 - minimalisme: det enkle udtryk kan virke stærkere end det komplekse, less is more, rå, usminket, kortprosa, fragmenteret, brudstykker, smerte, uden på forhånd givet mening, ordknaphed, læsen mellem linjerne, usagthed, uklarhed, ulykke, åben slutning, fortættet, få adjektiver(tillægsord) og adverbier(biord), mange symboler, betydningsdannelsen overlades til læserens fantasi, ingen identifikation, udramatisk handling, risiko for overfortolkning, huller i teksten, isbjergmetoden, strømning opstået i 1960´erne i billedkunst, skulptur, litteratur og installationskunst, abstrakte variationer i fx geometriske figurer, kunstneren holder sig ude af værket, anvende få virkemidler, antydningens kunst, personerne er ofte ensomme, destruktive, følelsesforkrampede eller traumatiserede individer, problemer med at kommunikere, samtaler brister eller udebliver, enkel og realistisk skrivestil, tæt på katastrofen og sammenbruddet, antydninger, afgrunde, fremmedhed, isolation, manglende indsigt i sig selv, manglende central begivenhed, personerne i Helle Helles romaner og noveller er vage kvinder, der passivt lader tiden gå uden aktivt at tage stilling til, hvad de skal med deres liv, handlingen er lidt tilfældig og akavet, svært ved at sige nej og tage sig selv seriøst, temaerne er død, tab og ensomhed, usikkerhed, mangelfuld kommunikation, det usagte kommer utilsigtet til udtryk, underspille, minimalt udtryk, maksimal betydning</p> <p>2000-2021: 9/11, Utøya, Brexit, klimakrise, social ulighed, #metoo, fake news, SoMe, flygtig og flydende identitet, paratekst, realistisk tendens i dansk litteratur omkring årtusindeskiftet og frem til i dag, autofiktion, ”at tage af hovedstolen”, dobbeltkontrakten, sampling, readymade, performativ biografisme, politisk korrekt, ironi, absurd, centrallyrik, interaktionslyrik, genrehybrid, grafisk roman</p> <p>Mål:</p> <p>Demonstrere viden om og kunne perspektivere til træk af den danske litteraturs historie, herunder samspillet mellem tekst, kultur og samfund</p> <p>Analysere og vurdere teksters kommunikative betydning</p> <p>Anvende centrale skriftlige fremstillingsformer (herunder redegøre, diskutere, analysere, fortolke og vurdere) med formidlingsbevidsthed</p>

Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppearbejde Øvelse i at holde et mundtligt oplæg for klasser Quizzer
-----------------------------------	--

[Retur til forside](#)

Titel 8	Kortfilm
Indhold	<p>”SHORTS – kortfilm i undervisningen”, Mette Wolfhagen og Dorte Granild, 2023, kapitel 1. Shorts, Systime</p> <p>”Knæler”(2019) af Roberta Hilarius Reichhardt</p> <p>“Jeg følger dig”, 2015, Jonathan Etzler</p> <p>”Awaiting”, 2006, Sami Saif</p> <p>Produktudarbejdelse af et mediemæssigt perspektiv: Skrivning af en holdningsblog i forhold til slice-of-life kortfilmen ”Jeg følger dig”(2015), Jonathan Etzler</p>
Omfang	20 lektioner a 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Kernebegreber: forførelse, popularitet, varighed, genrer, actionfilm, gyserfilm, politisk thriller, komedie, melodrama, hverdagsdrama, filmens plot og story, fremdrift: fremdrift gennem merviden, fremdrift gennem vidensmangel, fremdrift gennem konflikt, fremdrift gennem forhindring, fremdrift gennem komplikation, dvs. psykisk blokering, fremdrift gennem gåde, fremdrift som prøve, fremdrift gennem tidsfrist, fremdrift gennem forventning, fremdrift som varsel, fremdrift gennem overraskelse, fremdrift gennem omslag, fremdrift gennem tilbageslag, set up, pay off, berettermodellen: anslag, præsentation, uddybning, point of no return, konfliktoptrapning, konfliktløsning(klimaks), udtoning, treakter-modellen, plot-point-modellen: 1.akt, 2.akt, 3.akt, bølgemodellen, den cirkulære dramaturgi, personer: hjælpere, modstandere, indre hjælpere, indre modstandere, følge karakterer, kontrastfigurer, den fortrolige, mentor, norm, karakterens troværdighed, aktantmodellen: subjekt, objekt, giver, modtager, hjælper, modstander, shot-to-shot analyse, næranalyse, genreanalyse, auteuranalyse, virkemidler og stil: frame, indstilling, scene, sekvens, stil, motivafstand, ultratotalbilleder, totalbilleder, halvtotalbilleder, halv nær, nær, billedvinkel, optik, billedkomposition, twoshot, det gyldne snit, trekantskomposition, dybdefokus, linjeføring, kælkede linjer, perspektiv, establishing shot, point of view, over-the-shoulder-shot, også kaldet nakkeskud, kamerabevægelse: på stativ, på skinner, dolly eller kran, håndholdt kamera, steadycam, subjektiv kameraføring, lys: high-key-belysning og low-key-belysning, lyd: synkron og asynkron lyd, musikkens funktion: den parafraserende musik, den kontrapunktiske musik, et ledemotiv, den tematiske musik, subjektiv lyd, klipping: kontinuitetsklipping, montageklipping: etablerende og provokerende, klippingens tid og rum: elliptisk klipping, subliminal klipping, revolverklip</p> <p>Mål: Demonstrere kendskab til og forholde sig reflekteret til mediebilledet i dag</p>

	Anvende centrale skriftlige fremstillingsformer (herunder redegøre, diskutere, analysere, fortolke og vurdere) med formidlingsbevidsthed At erhverve sig et indgående kendskab til filmanalysens forskellige begreber
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Summegrupper CL Quizzer

[Retur til forside](#)

Titel 9	Det moderne gennembrud
Indhold	<p>”Det moderne gennembrud” fra ”Realiteternes verden”(2001) af Johannes Fibiger og John Rydahl side 5-7, 9-12, 14-19, 22-25, 28-29, 36-39, 43, 46-47, 53-54, 59-60, 70-72, 81</p> <p>”En historie fra skumringen” fra ”Ude og hjemme”(1879/1880) af Herman Bang</p> <p>”Impressionisme – En lille replik”(1890) af Herman Bang</p> <p>”Irene Holm” i ”Under Åget”(1890)(kanon) af Herman Bang</p> <p>”Fru Marie Grubbe”(1876) af J. P. Jacobsen, 1. kapitel</p> <p>”Nådsensbrød” i ”Fra hytterne”(1887)(kanon) af Henrik Pontoppidan</p> <p>”Engelske socialister”(1871) af Holger Drachmann</p> <p>”Ørneflugt”(1893) af Henrik Pontoppidan</p> <p>”Revolutionsdrømme, realisme og dobbeltmoral – 1880-1890”, DR2, 29. april 2007, Liv Thomsen</p> <p>”1800-tallet på vrangen (6) – Kulturkamp, kapitalisme og bordelromaner – 1864-1880”, 22. april 2007, Liv Thomsen og Carsten Landbo-Sørensen</p> <p>”Øgendahl og de store forfattere - Sæson 1 – Herman Bang (5)”, DR1, 6. juni 2018, Mick Øgendahl og Thomas Ais Christensen</p> <p>”Øgendahl og de store forfattere – Sæson 2 – Henrik Pontoppidan (2)”, DR1, 3. september 2019, Mick Øgendahl og Thomas Ais Christensen</p>
Omfang	28 lektioner a 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Kernebegreber: Georg Brandes: ”det, at en litteratur lever, viser sig i, at den sætter problemer under debat”, Georg Brandes er kritisk imod kirken og religion, opfattelsen af manden og kvinden, ægteskabet, ejendomsforholdene og samfundsforholdene, kommunisme: brugsværdi, bytteværdi, merværdi, fremmedgørelse, Marx er kritisk imod religion: opium for folket, Pariserkommunen, Louis Pio, Martin Andersen Nexø, provisorietiden, naturalisme: biologisk arv og socialt miljø, Darwin, Comte, positivisme, drifter: lyst og aggressioner, determinisme, den frie vilje, Nietzsche: Gud er død, viljen til magt, nihilisme, herremoral, slavemoral, overmenneske, impressionisme: indtryk, malerkunst, farver, virkelig-</p>

	<p>hedstro, lys, Herman Bang: journalist og forfatter, scenisk, filmisk, øjebliksbilleder, flimrende, springende handling, tilbagetrukken fortæller, ingen psykologisering, få, væsentlige detaljer, showing not telling, meget lidt indre monolog, kvindens frigørelse, sædelighedsfejden: handskemorale, Dansk Kvindesamfund, Bjørnstjerne Bjørnson, Georg Brandes</p> <p>Mål: Demonstrere viden om og kunne perspektivere til træk af den danske litteraturshistorie, herunder samspillet mellem tekst, kultur og samfund Analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster Analysere og vurdere teksters kommunikative betydning Anvende centrale skriftlige fremstillingsformer (herunder redegøre, diskutere, analysere, fortolke og vurdere) med formidlingsbevidsthed</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>CL Summegrupper Gruppearbejde Quizzer</p>

[Retur til forside](#)

Titel 10	Ekspressionisme
Indhold	<p>”Ekspressionisme” i ”Litteraturens veje”(1996) af Johannes Fibiger og Gerd Lütken side 259 og 425 ”Håndbog til dansk – litteraturhistorie”, Ole Schultz Larsen, Dansk lærerforeningens Forlag/Systime, 2022, om futurisme ”Litteraturhistorie – på langs og på tværs”, Barbara Kjær-Hansen, Peter Kennebo og Tinne Serup Bertelsen, Systime, 2022, om futurisme ”Ekspressionisme” fra fagweb.vuckolding.dk/ah/Dansk/litteraturhistorisk_oversigt%20ny.htm ”Ekspressionisme” fra ”Ekspressionismen” af journalist Tore Daa Funder, i Bureauet/Dagbladet Information, 2007 i http://faktalink.dk/titelliste/eksp./eksphale ”Fribytter” fra ”Fribytterdrømme”(1920)(kanon) af Tom Kristensen ”Det blomstrende slagsmål” fra ”Fribytterdrømme”(1920)(kanon) af Tom Kristensen(remediering og kreative arbejdsprocesser – omskrivning af digtet til en artikel i Ekstra Bladet) ”Litteraturens veje”, Systime, Johannes Fibiger og Gerd Lütken, 2010, om ekspressionisme ”Litteraturhistorien – på langs og på tværs”, Barbara Kjær-Hansen, Peter Kennebo og Tinne Serup Bertelsen, Systime, 2012, om Rudolf Broby-Johansen ”BORDELPIGE DRÆBER UFØDT” fra ”BLØD”, 1922, Rudolf Broby-Johansen ”Reklameskibet”(1923) fra ”Jomfru Gloriant” af Otte Gelsted dedikeret til Hans Rudolf Kirk ”Aarhundredet”(1918) fra ”Asfaltens sange” af Emil Bønnelycke</p>

Omfang	18 lektioner a 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Kernebegreber:</p> <p>Ekpressionisme: udtryk, indre, subjektiv, ingen mening eller helhed, splittelse, æstetik, lyrik, farver, kontraster, voldsomt, ekstremt, eksotisk, fremmedartet, fribytter, den kunstneriske skabelsesproces, leg med meningsløse ordlyde, avantgarde, det hæslige og banale</p> <p>Futurisme: nutid, fremtid, krig, begejstring, skingert, storby, glad nihilisme, virkelighedsflugt, vitalitet, vildskab, tempo, teknologi, opfindelser, flyvemaskiner, besyngelser, intuition, optimisme, pessimisme, fanfare, bevægelser, dynamik, panegyriske, besværgelse, katalogstil, sammenligning, oxymoron, paradoks, verbalisme, redundans, hyperbel, figur, anafor, apostrofe, besjæling og antitese</p> <p>Mål:</p> <p>At eleven får et indgående kendskab til den litterære ekspressionisme i Tom Kristensens lyrik</p> <p>At eleven får kendskab til futurismen hos Emil Bønnelycke</p> <p>At eleven får en viden om dansk litteraturhistorie i 1920'erne</p> <p>Demonstrere viden om og kunne perspektivere til træk af den danske litteraturs historie, herunder samspillet mellem tekst, kultur og samfund</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Øvelse i forskellige strategier til at analysere tekster</p> <p>Summegrupper</p> <p>Gruppearbejde</p> <p>Dokumentarfilm</p>

[Retur til forside](#)

Titel 11	Billedsprog og lyrik, herunder norsk og svensk
Indhold	<p>”Textanalyse.dk”(2005) af Jørn Ingemann Knudsen side 80-81, 94, 102, 105-109, 123-124</p> <p>”Krydsfelt – grundbog i dansk”(2011) af Berit Riis Langdahl, Mimi Olsen og Pia Quist side 132-133</p> <p>”Tekstanalyse og litterær metode”(2010) af Thomas Thurah side 112-117</p> <p>37 små øvelser til billedsprog</p> <p>”Og til sidst”(1984) fra ”Direkte” af Marianne Larsen</p> <p>”Regnmåleren”(1943) fra ”Grønne digte” af Ole Sarvig</p> <p>”Landet som icke är”(1922) af Edith Södergran</p> <p>”STORBY-NATT”(1925) af Rudolf Nilsen fra ”På stengrunn”</p> <p>”TRAPPAN”(1929) af Artur Lundkvist fra ”Naket liv”</p> <p>”Bomull”(1930) af Harry Martinsson</p> <p>”Her og hisset”(1934) af Arnulf Øverland fra ”Riket er ditt”</p>
Omfang	14 lektioner a 45 minutter

Særlige fokuspunkter	<p>Kernebegreber: metafor, sammenligning, metonymi, besjæling, personifikation, symbol, strofe, verslinje, bogstavrim, herunder konsonantrim/allitteration og vokalrim/assonans, enderim, indrim, parrim, krydsrim eller fletrim og klamrerim, omsluttende rim eller kiastisk rim.</p> <p>Mål: At eleven får sproglig bevidsthed At eleven kan skelne mellem forskellige former for billedsprog At eleven får genrebevidsthed At eleven opøver evne til at læse og forstå lyrik At eleven får kompetence til at analysere og fortolke et digt At eleven bliver i stand til at sætte digte ind i en litteraturhistorisk sammenhæng Demonstrere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Elevoplæg CL Klasseundervisning Gruppeoplæg Summegrupper</p>

[Retur til forside](#)

Titel 12	
Indhold	
Omfang	
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	

[Retur til forside](#)

Titel 13	
Indhold	
Omfang	
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	

[Retur til forside](#)

Titel 14	
Indhold	

Omfang	
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	

[Retur til forside](#)

Titel 15	
Indhold	
Omfang	
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	

[Retur til forside](#)